

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/184/2020
Identifikačné číslo spisu:	1414200642
Dátum vydania rozhodnutia:	27.01.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1414200642.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu P. X. Y., Y.N..K., so sídlom v U., R.Q. X, IČO: XX XXX XXX, zastúpeným Remedium Legal, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pajštúnska 5, IČO: 53 255 739, proti žalovaným 1/ JUDr. J. W., bývajúcemu v D. X., X. X a 2/ G. W., bývajúcej v U., Z. XX, zastúpení JUDr. Jozefom Polákom, advokátom so sídlom v Dolnom Kubíne, Aleja Slobody 1890/50, o 233.126,55 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 16C/320/2015, o dovolaní žalovaných 1/ a 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 2. mája 2019, sp. zn. 6Co/101/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi priznáva proti žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 1. marca 2019, č. k. 16C/320/2015-305 vyhovel návrhu žalovaných 1/ a 2/ na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým prikázal žalobcovi zdržať sa výkonu práva dobrovoľnou dražbou nehnuteľností vedených Okresným úradom U., katastrálnym odborom pre k. ú. U. - D. Q. T., ktoré sú zapísané na LV č. XXX, a to parcely KN C č. XXXX zastavané plochy a nádvoría o výmere 345 m² a parcely KN C č. XXXX záhrady o výmere 1074 m² a rodinnému domu so súpisným číslom XXXX postaveného na parcele KN C č. XXXX, ktoré sú vo výlučnom vlastníctve žalovanej 2/, až do právoplatného rozhodnutia Okresného súdu Bratislava IV vo veci vedenej pod sp. zn. 16C/320/2015.

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave uznesením z 2. mája 2019, sp. zn. 6Co/101/2019 (ďalej aj „odvolací súd“) uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

2.1. V reakcii na uplatnené odvolacie dôvody vymedzené odvolacími námietkami odvolací súd v odvodnení rozsudku mimo iného uviedol:

„6. Predmetom konania vo veci samej je zaplatenie sumy 233.126,55 eur s prísl. z titulu nesplatených

hypotekárnych úverov, ktoré žalovaným poskytol právny predchodca žalobcu Z., G.Y. na základe úverových zmlúv č. XXXXX-XXXXXXXX/XXXX a č. XXXXX-XXXXXXXX/XXXX. Úvery boli zabezpečené záložným právom zaťažujúcim predmetné nehnuteľnosti. Predmetom konania teda nie je určenie neplatnosti dražby a žalovaní v konaní vo veci samej neuplatňujú žiadny nárok. Preto treba urobiť záver, že navrhované neodkladné opatrenie nemá súvis s konaním o veci samej a vzhľadom na to tu nie je naliehavá potreba dočasnej úpravy pomerov strán. Argumentácia žalovaných obsiahnutá v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia by bola relevantná v konaní o určenie neplatnosti dražby v zmysle § 21 ods. 2 zák. č. 257/2002 Z. z. iniciovaným žalovanými. V prejednávanej veci predmetom ktorej je zaplatenie dlžnej sumy z predmetných hypotekárnych úverov, nie je povinnosťou súdu skúmať, či boli alebo neboli porušené ustanovenia zák. č. 527/2002 Z. z., teda či dražba (ktorá navyše ešte neprebehla), bude alebo nebude v súlade s týmto zákonom. Okrem toho, z ustálenej judikatúry vyplýva, že otázku neplatnosti dobrovoľnej dražby nemôže súd posudzovať v inom konaní než v konaní podľa § 21 ods. 2 zák. č. 527/2002 Z. z., a to ani ako otázku prejudiciálnu - predbežnú (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 186/2010). Žalobcovi treba prisvedčiť aj v tom, že podmienkou pre výkon záložného práva nie je podanie žaloby o zaplatenie dlžného úveru. Pre výkon záložného práva sa totiž nevyžaduje exekučný titul, ako je tomu v prípade exekúcie.

7. Z uvedeného vyplýva, že napadnuté uznesenie nie je vecne správne a preto ho odvolací súd zmenil podľa § 388 C.s.p. tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.“

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podali žalovaní 1/ a 2/ dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovali z § 420 CSP a tiež § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP. V dovolaní navrhli, aby dovolací súd potvrdiť napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie.

3.1. K prípustnosti dovolacieho dôvodu podľa § 420 CSP žalovaní 1/ a 2/ neoznačili žiaden z dôvodov zmätočnosti, ktoré sú ako jeho skutkové podstaty uvedené pod písmenom a/ až f/ označeného ustanovenia. V tejto časti dovolania argumentovali nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom s odkazom na obsah nálezu ústavného súdu II. ÚS 237/2011, jeho nesprávnymi skutkovými zisteniami i nesprávnym hodnotením dôkazov (nesprávnou aplikáciou §388 CSP, nesprávnosťou záveru o neexistencii naliehavej potreby dočasnej úpravy pomerov, neschopnosťou žalobcu vyčíslieť výšku jeho pohľadávky i ceny predmetu dražby, nesprávnosťou znaleckého posudku).

3.2. Tvrdenie, že podané dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP žalovaní 1/ a 2/ založili na otázke, ktorá podľa nich nebola vyriešená: „Či súd prvej inštancie, resp. súd druhej inštancie môže rozhodnúť o vydaní neodkladného opatrenia aby sa žalobca zdržal výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou nehnuteľností, keď predmetom žaloby nie je platnosť, resp. neplatnosť dražby, ale predmetom žaloby je spor o zaplatenie sumy z titulu zmluvy o úvere, pričom súčasťou pôvodnej zmluvy o úvere bola aj zmluva o zriadení záložného práva.“ Zároveň podľa názoru dovolateľov rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej sa odvolací súd mal odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, v tejto súvislosti poukázali na nález ústavného súdu (II. ÚS 261/2013), uvedené považujú za nerešpektovanie princípu právnej istoty podľa čl. 2 CSP.

3.3. Žalovaní 1/ a 2/ sa zároveň domáhali odloženia vykonateľnosti napadnutého uznesenia odvolacieho súdu podľa § 444 ods. 1 CSP.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovaných 1/ a 2/ odmietol ako neprípustné (§ 421 v spojení s § 357 písm. e/ CSP).

5. Z oznámenia vedeného pod sp. zn. Spr 1490/2020 vyplýva, zmena právneho zastúpenia žalobcu, ktorého má s účinnosťou od 01. októbra 2020 zastupovať namiesto spoločnosti TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o. spoločnosť Remedium Legal, s.r.o.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovaných 1/ a 2/ treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných

bodoch.

7. Najvyšší súd opakovane zdôrazňuje záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (sp. zn. 1 Cdo 6/2014, sp. zn. 3 Cdo 209/2015, sp. zn. 3 Cdo 308/2016, sp. zn. 5 Cdo 255/2014).

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, sp. zn. 2 Cdo 132/2013, sp. zn. 3 Cdo 18/2013, sp. zn. 4 Cdo 280/2013, sp. zn. 5 Cdo 275/2013, sp. zn. 6 Cdo 107/2012 a sp. zn. 7 Cdo 92/2012).

9. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10.1. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10.2. Žalovaní 1/ a 2/ prípustnosť svojho dovolania síce vyvodzujú z § 420 CSP avšak k nemu neoznačili žiaden z dôvodov zmätočnosti uvedený pod písmenom a/ až f/, (t.j. a/ či sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ či ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ či strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ či v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ či rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ či súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces). Dovolatelia preto ani nemohli dovolací dôvod vymedziť tak, ako im to ukladá § 431 ods. 2 CSP, t.j. uviesť v čom spočíva niektorá z väd zmätočnosti a vysvetliť, aké dôsledky mala na konanie a jeho rozhodnutie. Dovolací súd pripomína, že uplatnenie a vymedzenie dovolacieho dôvodu je v plnej dispozícii strán konania. Zákon kladie na ich vymedzenie prísne kvalifikované nároky, čo súvisí aj s požiadavkou spisovania dovolania advokátom i povinného zastúpenia dovolateľa v dovolacom konaní advokátom. Uvedené nedostatky dovolania (neúplné, nezrozumiteľné a nespĺňajúce kvalitatívne požiadavky) dovolací súd neodstraňuje. Ani po obsahovej stránke (čl. 11, § 124 CSP) nebolo možné žiaden z názorov vyslovený dovolateľmi pre túto časť dovolania (napríklad o tom, že bez právoplatného ukončenia tohto sporového konania žalobca nie je schopný a nemôže riadne vyčísliť výšku pohľadávky, stanoviť cenu predmetu dražby, zákonne uplatniť záložné právo a vykonať dobrovoľnú dražbu) subsumovať pod

niektorý z dovolacích dôvodov uvedených pod písmenami a/ až f/ § 420 CSP.

10. 3. Uplatnenie dovolacieho dôvodu nie je postačujúce, ak dovolateľ dôvod neoznačí ustanovením zákona s jeho príslušnou zákonnou skutkovou podstatou. V dovolaní je uvedené, z akých dôvodov sa rozhodnutie odvolacieho súdu napadá len vtedy, ak dovolateľ konkretizuje okolnosti, z ktorých vyvodzuje, že ten - ktorý dovolací dôvod je daný. Ak táto konkretizácia uplatneného dovolacieho dôvodu chýba, dovolací súd v rámci svojej prieskumnej činnosti nemôže konanie a rozhodnutie súdu preskúmať (napr. Najvyšší súd Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 61/2006). Len poukázanie na nesprávne právne (hmotnoprávne) posúdenie veci samo osebe nespĺňa zákonnú požiadavku na uplatnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 CSP, ten možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k niektorej z väd zmätočnosti uvedenej pod písmenom a/ až f/. Dôvody vypočítané v tomto ustanovení majú však procesnoprávny charakter. Bolo povinnosťou žalovaných vymedziť dovolací dôvod a uviesť i vysvetliť v čom taká vada konania spočíva (§ 431 CSP).

10.4. Najvyšší súd zastáva názor, podľa ktorého ak nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, je (procesnou) povinnosťou strany vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod, porovnaj tiež rozhodnutie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp.zn. 1 VCdo 2/2017.

10.5. Dovolací súd na základe vlastných hypotetických úvah uvádza, že pokiaľ dovolatelia mienili dovolací dôvod zmätočnosti vyvodiť z nesprávnych právnych záverov, na ktorých prípadne odvolací súd založil svoje rozhodnutie, dovolací súd pripomína, že už podľa predchádzajúcej úpravy občianskeho súdneho konania dospel najvyšší súd k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením veci (viď R 54/2012 a tiež 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Podľa právneho názoru najvyššieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Na tom, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti, zotrval aj judikát R 24/2017 a tiež viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 94/2017, 4 Cdo 47/2017, 5 Cdo 145/2016, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 76/2018). V reakcii na dovolacie argumenty dovolateľov dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľov. Dovolatelia v dovolaní netvrdili, aby rozhodné závery vedúce odvolací súd k vydaniu jeho zmeňujúceho rozhodnutia (viď bod 2.1. tohto rozhodnutia), ktoré považovali (len) za nesprávne (nezákonné), ich správnosťou sa dovolací súd nemohol zaoberať (viď bod 11 až 13 nižšie), boli zjavne svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Na tomto mieste je nutné uviesť, že v porovnaní s predchádzajúcou úpravou (§ 242 ods. 1 druhá veta OSP), súčasná úprava neumožňuje dovolaciemu súdu prihliadať na vady zmätočnosti ex officio, dovolací súd teda nevykonáva dovolací prieskum v prípade väd v zmysle § 420 CSP ex officio, lebo v súlade s dispozičnou zásadou, princípom právnej istoty a procesnej zodpovednosti strán za ochranu svojich práv, je viazaný dovolaním, ktorým dovolateľ vymedzuje dôvody dovolania (§ 440 CSP). Pre úplnosť možno uviesť, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia podaný spolu so žalobou je procesným úkonom žalobcu. Z povahy vecí vyplýva, že nariadenia neodkladného opatrenia sa nemôže domáhať žalovaný, ktorý v konaní neuplatňuje žiaden nárok a jeho procesná pozícia je determinovaná obranou proti žalobe. Tým nie je dotknutá možnosť žalovaného podať vzájomnú žalobu podľa § 147 CSP a domáhať sa nariadenia neodkladného opatrenia k takto uplatnenému nároku (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, 1086 s.).

10.6. Aj hypotetická premisa dovolacieho súdu, že ak by prípadne dovolatelia mienili vytýkať v dovolaní odvolaciemu súdu i nedostatky v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, vedie najvyšší súd k záveru, že paušálne tvrdenia o nedostatočnom zistení skutkového stavu, nevykonaní

všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávnom vyhodnotení niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017). Pri posudzovaní ústavnosti tohto právneho názoru nedospel ústavný súd (II. ÚS 465/2017) k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti. Hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej inštancie a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle §442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia súd zisťuje relevantné skutočnosti zjednodušeným procesným postupom, aj bez pojednávania, na ktorom sa vykonáva dokazovanie. Rovnako i ústavný súd akceptuje určité zníženie nárokov na dostatočnosť zistenia skutkového stavu a obsiahlosť právnej argumentácie pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie predbežného (resp. neodkladného) opatrenia, čo je odôvodnené potrebou rýchleho rozhodnutia o nich na účely účinnej dočasnej úpravy pomerov (porov. I. ÚS 102/05, č. 52/2005 Zb. ÚS, a v ňom citovaná prejudikatúra). Ústavný súd tak v zásade pripúšťa obsahový prieskum takých rozhodnutí len z hľadiska ich zjavnej protiústavnosti a arbitrárnosti (porov. II. ÚS 222/04, č. 138/2004 Zb. ÚS).

11. Pokiaľ dovolatelia mienili vyvodit' prípustnosť dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, dovolací súd uvádza, že prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP je v zmysle § 421 ods. 2 CSP vylúčená, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

12. Pretože v § 357 písm. d/ CSP je uvedené uznesenie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia, je v zmysle § 421 ods. 2 CSP vylúčená prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým zamietol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia (obdobne Najvyšší súd Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 40/2020).

13. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovaných 1/ a 2/ podané v zmysle § 420 CSP odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP a podané v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP odmietol ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c/ CSP.

14. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

15. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (napr. Najvyšší súd Slovenskej republiky, sp. zn. 4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019).

16. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 veta druhá v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že v súlade so zásadou úspechu priznal žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovaným 1/ a 2/. O výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.